

Πρόγραμμα διασύνδεσης σπιτιού, σχολείου και κοινότητας (HSCL): Ιρλανδία

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το πρόγραμμα HSCL λειτουργεί υπό το σχέδιο DEIS (παροχή ίσων ευκαιριών στα σχολεία)¹, το σχέδιο δράσης εκπαιδευτικής συμπερίληψης του Υπουργείου Παιδείας και Δεξιοτήτων της Ιρλανδίας. Όλα τα σχολεία των πόλεων και όλα τα σχολεία μεταπρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που λειτουργούν υπό το DEIS ανήκουν σήμερα στο πρόγραμμα HSCL, το οποίο περιλαμβάνει 528 σχολεία. Το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων (DES) κατανέμει μια θέση πλήρους απασχόλησης για το HSCL στα σχολεία που συμμετέχουν ή τα σχολεία ομαδοποιούνται σε συγκροτήματα υπό τις υπηρεσίες μιας κοινής θέσης HSCL.

Πιστοποιημένος εκπαιδευτικός από το συμμετέχον σχολείο (ή συγκρότημα) ορίζεται συντονιστής του HSCL πλήρους απασχόλησης για περίοδο πέντε ετών. Για τη θέση του συντονιστή του HSCL απαιτείται εναλλαγή μεταξύ του επιλέξιμου προσωπικού στο ή στα σχολεία ανά 5 έτη. Έτσι δίνεται σε όλου τους εκπαιδευτικούς η ευκαιρία να υποβάλλουν αίτηση να υπηρετήσουν τη θέση του συντονιστή του HSCL προκειμένου να αποκτήσουν καλή γνώση και εμπειρία από πρώτο χέρι για το εκπαιδευτικό μειονέκτημα. Επιπλέον, με το πέρας της πενταετούς θητείας του ως συντονιστή του HSCL, ο εκπαιδευτικός επιστρέφει στην τάξη με πλούσια εμπειρία και γνώση για το εκπαιδευτικό μειονέκτημα. Όλα αυτά γίνονται με σκοπό τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μειονεκτούντων παιδιών.

Το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων χρηματοδοτεί το κόστος της αναπλήρωσης του εκπαιδευτικού στο σχολείο. Ο συντονιστής του HSCL διαδραματίζει καίριο ρόλο στη στήριξη της ανάπτυξης, της υλοποίησης, της αξιολόγησης και της αναθεώρησης του σχεδίου δράσης DEIS του σχολείου, ιδιαίτερα στην προώθηση της συμμετοχής των γονέων.

Η Tusla, η Αρχή προστασίας των παιδιών και της οικογένειας που είναι ο αρμόδιος κρατικός φορέας για τη βελτίωση της ευημερίας και των αποτελεσμάτων των παιδιών ευθύνεται για τη διαχείριση του προγράμματος HSCL μέσω της παροχής μιας ολοκληρωμένης υπηρεσίας υπό τις

¹ Το DEIS εστιάζει στην αντιμετώπιση και ιεράρχηση των εκπαιδευτικών αναγκών των παιδιών και των νέων που προέρχονται από μειονεκτούσες κοινότητες, από την προσχολική έως τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (3 έως 18 ετών), μέσω του προγράμματος σχολικής στήριξης, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά παρεμβάσεων με στήριξη εντός και εκτός σχολείου.

Η στήριξη αυτή περιλαμβάνει ενισχυμένους πόρους διδασκαλίας στα πιο μειονεκτούντα σχολεία· πρόσθετους οικονομικούς πόρους για όλα τα σχολεία DEIS· πρόσβαση σε στήριξη γλωσσικού του γραμματισμού και της αριθμητικής και αριθμητικού αλφαριθμητισμού· στήριξη στο πρόγραμμα σπουδών· στήριξη στον σχεδιασμό και την επαγγελματική ανάπτυξη, μεταφορά προγραμμάτων από την πρωτοβάθμια στη μεταπρωτοβάθμια εκπαίδευση και πρόσβαση των προγραμμάτων στην τριτοβάθμια (ανώτατη) εκπαίδευση. Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα σχολικής στήριξης περιλαμβάνει δύο σημαντικές παρεμβάσεις, συγκεκριμένα το πρόγραμμα HSCL και το πρόγραμμα ολοκλήρωσης της σχολικής παιδείας (SCP)..

Υπηρεσίες εκπαιδευτικής αρωγής (EWS)². Τρία ανώτερα διευθυντικά στελέχη, απασχολούμενα από την Tusla, αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί, ευθύνονται για τη διαχείριση, την ανάπτυξη και τη διεύθυνση του προγράμματος HSCL, σύμφωνα με την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Δεξιότητων. Η ομάδα ανώτερων στελεχών εκπαιδεύει, καθοδηγεί και συμβουλεύει τα σχολεία και τους συντονιστές HSCL τους για την υλοποίηση του προγράμματος HSCL σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

1. Ανάγκη/πρόκληση που αντιμετωπίστηκε

- Φοίτηση, συμμετοχή και συγκράτηση στην εκπαίδευση
- Οικογενειακή στήριξη σε εκπαιδευτικά ζητήματα
- Ενδυνάμωση των γονέων ώστε να μπορούν να στηρίζουν τα παιδιά τους στην εκπαίδευση
- Συμμετοχή των γονέων στην ανάπτυξη σχετικών σχολικών πολιτικών
- Διασύνδεση με άλλες υπηρεσίες στήριξης της οικογένειας στην κοινότητα
- Ανάπτυξη συμπεριφορών διευθυντών και εκπαιδευτικών ώστε να έχουν πνεύμα συνεργασίας με τους γονείς και τις υπηρεσίες της κοινότητας

2. Βαθμός παρέμβασης

- Το πρόγραμμα HSCL αποτελεί ένα μοντέλο πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης, στοχεύοντας στα παιδιά εκείνα που κινδυνεύουν περισσότερο να αποτύχουν στο εκπαιδευτικό σύστημα.

3. Ένταση της παρέμβασης

- Οι μαθητές στηρίζονται σε συνεχή βάση και με έντονη παρέμβαση, σύμφωνα με τα επίπεδα πρόληψης των αναγκών και με βάση την καθολική στήριξη όλων, τη στοχευμένη στήριξη ορισμένων και την εντατική στήριξη λίγων.

4. Ομάδα-στόχος και ηλικιακή ομάδα

- Το πρόγραμμα HSCL στοχεύει σε παιδιά που κινδυνεύουν να μην αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους στο εκπαιδευτικό σύστημα (πρωτοβάθμια και μεταπρωτοβάθμια εκπαίδευση) λόγω περιβαλλοντικών προβλημάτων που επιδρούν αρνητικά στις επιδόσεις των μαθητών και στη συγκράτηση στο σχολείο.
- Το HSCL εστιάζει απευθείας στους ενήλικες με σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών προκειμένου να επιτευχθούν καλύτερα εκπαιδευτικά αποτελέσματα για τα παιδιά.

² Οι EWS υλοποιούν και το HSCL και το SCP, παρέχοντας μια αποτελεσματική υπηρεσία με κατάλληλη παρέμβαση, για παιδιά που έχουν δυσκολίες σχετικά με τη σχολική φοίτηση, τη συμμετοχή και τη συγκράτηση στο σχολείο. Οι EWS συνεργάζονται απευθείας με το DES προκειμένου να στηρίζουν και να εδραιώσουν το έργο των σχολείων DEIS στη διασφάλιση της μέγιστης συμμετοχής των παιδιών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

5. Προϋποθέσεις και διάφορα βήματα που απαιτούνται για την υλοποίηση του προγράμματος HSCL

Τα σχολεία τα οποία αναγνωρίζεται ότι λειτουργούν σε περιοχές που μειονεκτούν σημαντικά λαμβάνουν πρόσθετη στήριξη μέσω του DEIS, μεταξύ των οποίων είναι και ο συντονιστής HSCL.

Οι διευθυντές των σχολείων, οι ομάδες φροντίδας και οι συντονιστές HSCL καταρτίζουν έναν κατάλογο μαθητών-στόχων βάσει αναγνωρισμένων παραγόντων κινδύνου σε σχέση με τη φοίτηση, τη συμμετοχή και τη συγκράτηση στο σχολείο. Οι συντονιστές HSCL συνεργάζονται ειδικά με γονείς, σχολεία και κοινότητες προκειμένου να στηρίξουν καλύτερα τα παιδιά στη φοίτηση στο σχολείο, στη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση και στη συνέχιση αυτής.

6. Προσδιορισμός του κατάλληλου είδους και επιπέδου στήριξης για τις ανάγκες του εκπαιδευόμενου

Η στήριξη ξεκινά από τη διοίκηση του σχολείου, τους εκπαιδευτικούς, τις ομάδες φροντίδας και τους συντονιστές του HSCL. Οι γονείς/φροντιστές μπορούν επίσης να ζητήσουν στήριξη. Οι συντονιστές του HSCL εργάζονται σε συνεργασία με τους γονείς για να καθορίσουν τον βαθμό και την ένταση της στήριξης, καθώς και για να ενδυναμώσουν τους γονείς να αναπτύξουν τη δική τους ικανότητα ως βασική πηγή για τη μάθηση των παιδιών τους.

Βοηθούν να αναγνωριστούν και να καλυφθούν οι προσωπικές ανάγκες και οι ανάγκες αναψυχής και μάθησης των γονιών, ώστε να προαχθεί η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθησή τους που, με τη σειρά τους, θα έχουν θετικό αντίκτυπο στα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των παιδιών τους. Οι γονείς λαμβάνουν επικοινωνία, στήριξη, συμβουλές και καθοδήγηση ώστε να προκύψουν βελτιωμένα εκπαιδευτικά αποτελέσματα για τα παιδιά.

7. Ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην υλοποίηση του προγράμματος HSCL

Το μέτρο υλοποιείται από τους συντονιστές του HSCL οι οποίοι απασχολούνται από το διοικητικό συμβούλιο των σχολείων τους. Οι συντονιστές λαμβάνουν στήριξη, καθοδήγηση και οδηγίες από τρία ανώτερα διευθυντικά στελέχη, την υπηρεσία εκπαιδευτικής αρωγής (EWS) της Tusla και την Αρχή προστασίας των παιδιών και της οικογένειας. Για τους συντονιστές του HSCL προβλέπεται συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη σε ετήσια ή διετή βάση. Οι συντονιστές του HSCL είναι οργανωμένοι σε ομάδες συγκροτημάτων οι οποίες συνεδριάζουν τακτικά για να ανταλλάξουν καλές πρακτικές, να εργαστούν πάνω σε κοινούς στόχους και να αλληλοπροσφέρουν στήριξη μεταξύ ομοτίμων. Ο συντονιστής του HSCL έχει επίσης πρόσβαση στη στήριξη και την εμπειρογνωμοσύνη των οργανισμών-εταίρων των EWS και του σχολικού προσωπικού (εμπειρογνομόνων ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, συμβούλου επαγγελματικού προσανατολισμού κ.λπ.), καθώς και σε εξωτερικές υπηρεσίες.

8. Συνολική ευθύνη υλοποίησης του προγράμματος HSCL

Σε τοπικό επίπεδο, το διοικητικό συμβούλιο του σχολείου ευθύνεται για την υλοποίηση και στήριξη του μέτρου. Σε εθνικό επίπεδο, η Tusla και το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιότητων ευθύνονται για τη χρηματοδότηση και τη στρατηγική διεύθυνση.

9. Εμπόδια στην εφαρμογή του προγράμματος HSCL

Την περίοδο θέσπισης του προγράμματος HSCL υπήρχε αρχικά αντίσταση στην αλλαγή:

- Τα σχολεία λειτουργούσαν με αρκετή εσωστρέφεια και αυτονομία και οι διευθυντές και οι εκπαιδευτικοί δεν ήταν δεκτικοί στην ιδέα της παρουσίας γονέων στο σχολείο/την τάξη
- Η διασύνδεση με τις υπηρεσίες της κοινότητας για την οικογένεια ήταν επίσης περιορισμένη
- Περιορισμένη αξία αποδιδόταν στη συνεργασία με τους γονείς- οι εκπαιδευτικοί ήταν οι επαγγελματίες και συχνά αισθάνονταν ότι οι γονείς δεν είχαν πολλά να προσφέρουν
- Η έλλειψη κατανόησης των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι περιθωριοποιημένοι γονείς στην προσέγγιση των σχολείων οδηγούσε σε εσφαλμένες αντιλήψεις σχετικά με την έλλειψη γονεϊκού ενδιαφέροντος για την εκπαίδευση των παιδιών
- Οι γονείς δεν ήταν συνηθισμένοι να δέχονται επισκέψεις στο σπίτι και στην αρχή οι συντονιστές δυσκολεύτηκαν να επισκεφθούν σπίτια καθώς υπήρχε έλλειψη εμπιστοσύνης και κάποιου βαθμού κατανόησης
- Οι περιθωριοποιημένοι γονείς είχαν συχνά μικρή εμπειρία από το εκπαιδευτικό σύστημα και, ως εκ τούτου, δεν αισθάνονταν άνετα με την προοπτική της παρουσίας στην σχολική τάξη με αποτέλεσμα η συμμετοχή να ήταν μικρή

10. Υπέρβαση εμποδίων

- Η επιμονή, η οργάνωση και η αποτελεσματική επικοινωνία ήταν καθοριστικές στην κάμψη της αντίστασης από μέρους των σχολείων και των γονέων
- Η οικοδόμηση θετικών σχέσεων με τους γονείς ήταν καθοριστική για την επιτυχία του προγράμματος HSCL
- Με την πάροδο του χρόνου η αξία της γονεϊκής συμμετοχής εδραιώθηκε χάρη στα βελτιωμένα αποτελέσματα των παιδιών
- Μέσω του προγράμματος HSCL εγκαταστάθηκε μια «αίθουσα γονέων» στο κέντρο των σχολείων του DEIS και η παρουσία γονέων στο σχολείο έγινε πλέον κοινότοπη
- Γεννήθηκε η ιδέα της «σχολικής κοινότητας» που περιλάμβανε μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς, βοηθούς ειδικών αναγκών, το HSCL, το SCP κ.λπ.
- Τα σχολεία συνεργάστηκαν περισσότερο με εξωτερικές υπηρεσίες, την Tusla, την Αρχή υπηρεσιών υγείας, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Ισότητας, εθελοντικές οργανώσεις, κ.λπ.

- Το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων διαδραμάτισε καίριο ρόλο στην υπογράμμιση της σημασίας της «συμμετοχής των γονέων» μέσω του σχεδιασμού του DEIS και των απαιτήσεων του σώματος επιθεωρητών

11. Παρακολούθηση/αξιολόγηση του προγράμματος HSCL

Οι συντονιστές του HSCL καταχωρούν το δικό τους έργο, παρακολουθούν τα αποτελέσματα των μαθητών και αναφέρονται στον διευθυντή τους και στο διοικητικό συμβούλιο. Το πρόγραμμα υπόκειται σε επιθεωρήσεις του Υπουργείου Παιδείας και Δεξιοτήτων, στο πλαίσιο των συχνών επιθεωρήσεων του DEIS.

Απαιτείται επίσης από τους συντονιστές του HSCL να παρέχουν δεδομένα για κύριους δείκτες επιδόσεων στην εθνική ομάδα διαχείρισης (Tusla).

12. Αποτελέσματα του προγράμματος HSCL

Το πρόγραμμα HSCL ξεκίνησε πιλοτικά το 1990 και από το 1993 λειτουργεί σε μόνιμη βάση. Συνεχίζει να παρακολουθείται, στο πλαίσιο των συνεχών επιθεωρήσεων του DEIS.

Οι αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το εκπαιδευτικό ερευνητικό κέντρο (και διατίθενται στον ιστότοπο www.erc.ie) στο πρόγραμμα HSCL περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

«Αναθεώρηση του προγράμματος διασύνδεσης σπιτιού, σχολείου και κοινότητας - Έκθεση προς το Υπουργείο Παιδείας και Επιστήμης» των Peter Archer και Fionnuala Shortt, που δημοσιεύτηκε από το εκπαιδευτικό ερευνητικό κέντρο το 2003

«Πρόγραμμα διασύνδεσης σπιτιού, σχολείου και κοινότητας - Τελική έκθεση αξιολόγησης», που δημοσιεύτηκε από το εκπαιδευτικό ερευνητικό κέντρο το 1994

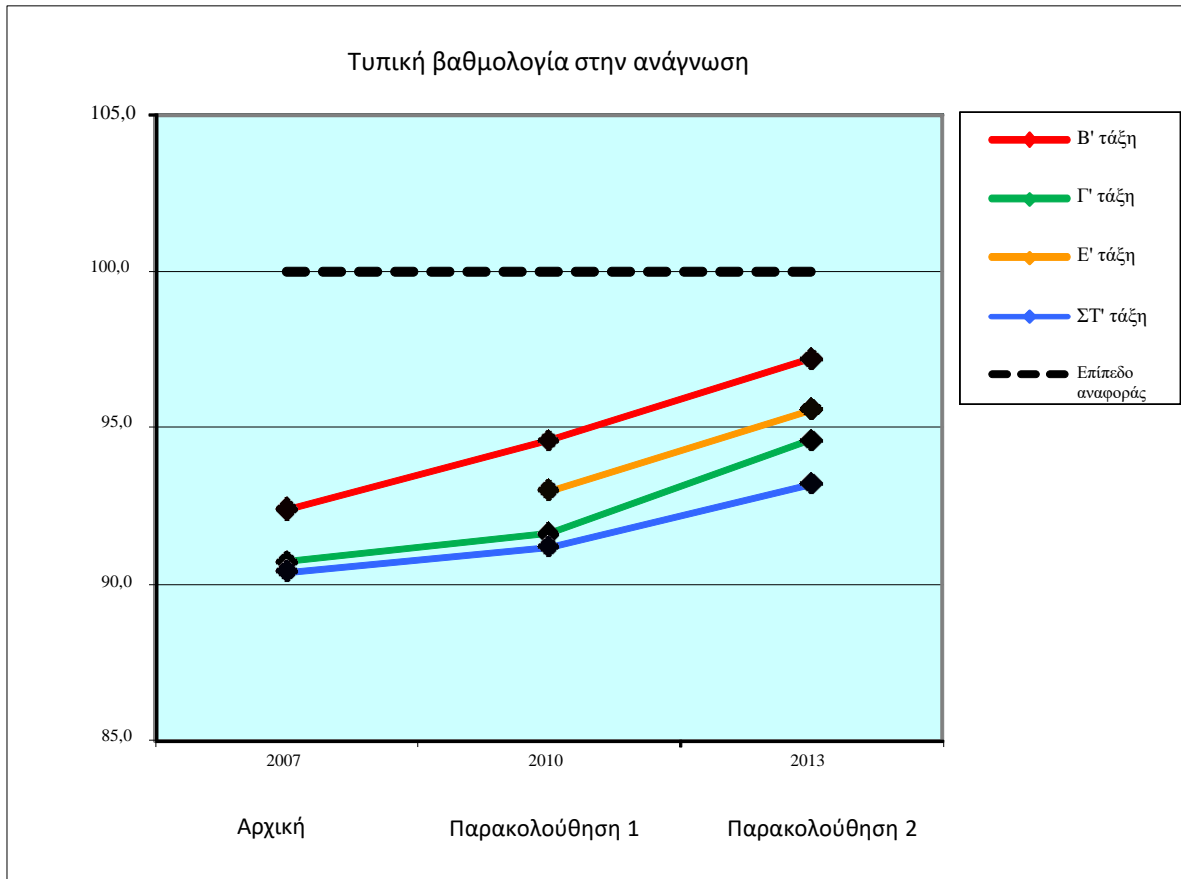
Το πρόγραμμα DEIS αποτελεί αντικείμενο συνεχούς αξιολόγησης από το εκπαιδευτικό ερευνητικό κέντρο και το σώμα επιθεώρησης του Υπουργείου. Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στη διασφάλιση της επιτυχούς υλοποίησης του DEIS και της χρήσης των καλύτερων δυνατών προσεγγίσεων για τη μέτρηση της προόδου και των αποτελεσμάτων και σε τοπικό και σε εθνικό επίπεδο.

Ως βασικό στοιχείο του DEIS, αυτές οι συνεχείς αξιολογήσεις αποτιμούν την παροχή αποτελεσμάτων, στην υλοποίηση των οποίων διαδραματίζει βασικό ρόλο το HSCL.

Η πιο πρόσφατη έκθεση αξιολόγησης του εκπαιδευτικού ερευνητικού κέντρου, το Δεκέμβριο του 2013, υποδεικνύει ότι, από την εφαρμογή του DEIS, οι επιδόσεις στην ανάγνωση και τα μαθηματικά συνέχισαν να βελτιώνονται σημαντικά στα συμμετέχοντα σχολεία των πόλεων. Αυτό σημαίνει ότι η διαφορά στις επιδόσεις μεταξύ των μαθητών στα σχολεία του DEIS και σε σχολεία της χώρας όπου έγινε δειγματοληπτικός έλεγχος (ιδιαίτερα σε μικρότερες τάξεις όπως η Β' και η Γ' Δημοτικού) μειώθηκε σημαντικά σε σχέση με τα αρχικά δεδομένα που συγκεντρώθηκαν το 2007.

Το σχήμα 1 δείχνει τυπικές βαθμολογίες των μαθητών της Β', Γ', Ε' και ΣΤ' τάξης στην ανάγνωση τα έτη 2007, 2010 και 2013.

Σχήμα 1. Τυπικές βαθμολογίες των μαθητών της Β', Γ', Ε'* και ΣΤ' τάξης στην ανάγνωση τα έτη 2007, 2010 και 2013.

*Δεν συγκεντρώθηκαν δεδομένα από τους μαθητές της Ε' τάξης το 2007, αλλά συμπεριλήφθηκαν στο 2010 και 2013 για να δημιουργηθεί μια δεύτερη χρονική ομάδα (Β' τάξη το 2010 έως Ε' τάξη το 2013).

13. Χρηματοδότηση/παροχή πόρων για το πρόγραμμα HSCL

Το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων παραμένει υπεύθυνο για την κατανομή και τη χρηματοδότηση 400 θέσεων συντονιστών HSCL σε 528 σχολεία DEIS και για το κόστος μισθοδοσίας της ομάδας ανώτερων στελεχών που έχει τη συνολική ευθύνη για τη διαχείριση του προγράμματος HSCL στο πλαίσιο της υπηρεσίας του για την εκπαιδευτική αρωγή.

Τα σχολεία που ανήκουν στο DEIS λαμβάνουν ετήσια επιχορήγηση από το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων. Η επιχορήγηση του DEIS ποικίλλει από σχολείο σε σχολείο, ανάλογα με το ύψος του ποσοστού του μειονεκτήματός τους, όπως καθορίζεται από την κατάταξή τους βάσει του DEIS. Τουλάχιστον το 10% της ετήσιας επιχορήγησης DEIS που κατανέμεται στα σχολεία DEIS απαιτείται να διατίθεται για χρήση σε δραστηριότητες HSCL

14. Τρέχουσα κατάσταση του προγράμματος HSCL

Το πρόγραμμα HSCL συνεχίζει να λειτουργεί σε 528 σχολεία DEIS της πρωτοβάθμιας και μεταπρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Μια έκθεση του ινστιτούτου οικονομικής και κοινωνικής έρευνας (ESRI) που δημοσιεύτηκε πρόσφατα υπό τον τίτλο «Μαθαίνοντας από την αξιολόγηση του DEIS» και η οποία ανατέθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Δεξιοτήτων ενοποιεί τα ευρήματα από τις αξιολογήσεις του DEIS που έχουν πραγματοποιηθεί έως σήμερα. Μια διαδικασία διαβούλευσης με εταίρους της εκπαίδευσης και ενδιαφερόμενα μέρη θα συνεισφέρει στην ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων για την καταπολέμηση του εκπαιδευτικού μειονεκτήματος. Το αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας θα αποτελέσει μέρος μιας συνολικής πρότασης για την υλοποίηση μελλοντικών παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού μειονεκτήματος στην Ιρλανδία.

15. Περισσότερες πληροφορίες (π.χ. ιστότοπος, στοιχεία επικοινωνίας, κ.λπ.)

Το «Ενημερωτικό φυλλάδιο για τα σχολεία DEIS που συμμετέχουν στο πρόγραμμα διασύνδεσης σπιτιού, σχολείου και κοινότητας» διατίθεται συνημμένα. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις βασικές προτεραιότητες του HSCL, τα χαρακτηριστικά και την περιγραφή θέσης των συντονιστών του HSCL, καθώς και υποδείγματα για το σχεδιασμό και την υποβολή αναφορών.

Η έκθεση «Από το όραμα στην πράξη» συντάχθηκε από συντονιστές του HSCL και περιλαμβάνει αποτελέσματα του προγράμματος, και ορισμένες περιπτώσιολογικές μελέτες και επιτυχημένες δραστηριότητες.